

Μυρτώ Ροζάκη: “Το θέατρο αντανakλά την πραγματικότητα και μας καλεί να συνδιαλλαγούμε μαζί της.”

Κωνσταντίνα Καλλέργη,

09/04/25

Η Μυρτώ Ροζάκη γεννήθηκε στην Αθήνα το 2000. Αποφοίτησε από την Δραματική Σχολή Italia Conti στο Λονδίνο το 2019 (Certificate of Higher Education in Acting) και την Δραματική Σχολή του Ωδείου Αθηνών το 2023. Με το θέατρο Άτις συμμετείχε στην παράσταση Ορέστεια του Αισχύλου (2024), σε σκηνοθεσία Θεόδωρου Τερζόπουλου.

– Οι Δούλες του Ζαν Ζενέ αποτυπώνουν τα ζητήματα της ταξικής πάλης, των κοινωνικών ανισοτήτων και των παθογενειών που μπορούν να προκύψουν από αυτά. Εσάς τι είναι αυτό που σας συγκινεί περισσότερο;

Κάτι που με συγκινεί και με γοητεύει ιδιαίτερω στο έργο του Ζενέ, είναι ο λεπτοφυής τρόπος με τον οποίο αναμετριέται με αυτά τα δυσπρόσιτα θέματα. Δεν προσεγγίζει την κοινωνική ανισότητα με μια προφανή και εύπεπτη ματιά, όπου υπάρχει απ’τη μια η δυναμική του καλού, αδύναμου, και καταπιεσμένου και απ’την άλλη του κακού, δυνατού, σαδιστή-εξουσιαστή. Αντιθέτως αναδεικνύει ότι στον φαύλο κύκλο της εθελοδοουλίας στον οποίο έχουν παγιδευτεί τα πρόσωπα της ιστορίας, δεν υπάρχουν θύματα για να λυπηθούμε και να σώσουμε. Καθώς και τα τρία πρόσωπα του έργου, η Κυρία και οι Δούλες, συντηρούν, αναζωπυρώνουν και ηδονίζονται από την ίδια την συνθήκη του εγκλωβισμού τους. Οι δυο Δούλες είναι τόσο βαθιά βουτηγμένες στην αποπνικτική πραγματικότητα του σπιτιού της Κυρίας, που η ίδια τους η εξέγερση μεταλλάσσεται σε αναπαραγωγή της κακοποίησης τους. Ο μόνος τρόπος να αντλήσουν λίγη

δύναμη είναι να εξουσιάσουν η μια την άλλη σε ένα παιχνίδι ζωής και θανάτου. Αντί να ενωθούν για να εξεγερθούν απέναντι στον κακοποιητή τους, ενδοβάλλουν και προβάλλουν το μίσος τους για την Κυρία, η μια στην άλλη. Περνάνε τον ελεύθερο χρόνο τους υποδύμενες την Κυρία και βιώνουν την ηδονή μόνο μέσα από την αναπαραγωγή της φιγούρας που τις έχει ευνουχίσει. Ο Ζενέ μας φέρνει αντιμέτωπους με το γεγονός ότι σε ένα εξουσιαστικό ανθρωποφαγικό σύστημα, είναι μοιραίο να καλλιεργούνται μύχια τέρατα τα οποία διψούν για αίμα. Και θα το διεκδικήσουν, είτε στρέφοντας την μανία τους προς τον εαυτό τους, είτε προς τον άλλον.

– Πηγή έμπνευσης για το συγκεκριμένο θεατρικό του Ζενέ, ήταν ένα πραγματικό έγκλημα, που συντάραξε τη Γαλλία το 1933, όπου δύο εσώκλειστες υπηρέτριες δολοφόνησαν τις κυρίες τους. Με ποιους τρόπους πιστεύετε εσείς ότι η πραγματικότητα τροφοδοτεί τον κόσμο του θεάτρου;

Πιστεύω πως το θέατρο αντανakλά την πραγματικότητα και μας καλεί να συνδιαλλαγούμε μαζί της. Μας καλεί και μας προκαλεί να την αντιμετωπίσουμε, να την αμφισβητήσουμε, να την διαμορφώσουμε. Ο καλλιτέχνης εισπράττει την πραγματικότητα που τον περιβάλλει, πλημμυρίζει από ανησυχίες, προβληματισμούς, θυμό, όρεξη, διαύγεια και όλα αυτά τροφοδοτούν και διαμορφώνουν την θεατρική πράξη. Ο θεατής, εξίσου συμμετέχων στην τέλεση του θεατρικού μυστήριου, φέρει την δική του πραγματικότητα και συνδιαμορφώνει με το σώμα, την σκέψη, την συγκίνηση του την θεατρική εμπειρία. Στην περίπτωση των Δούλων, ο Ζενέ λαμβάνοντας υπόψη ένα συγκλονιστικό πραγματικό γεγονός, καταπιάστηκε με την υπαρξιακή υπόσταση της υπόθεσης. Το έναυσμα που του έδωσε το συγκεκριμένο γεγονός υπήρξε η κινητήριος δύναμη για να κυφορηθεί ένα έργο που δημιούργησε ένα θεατρικό σύμπαν, μια παράλληλη πραγματικότητα που παραμένει ενεργή και ζωντανεύει αδιάλειπτα στην σκηνή τα τελευταία 78 χρόνια.

– Πώς επικοινωνεί το έργο με το σήμερα και τι κάνει το ανέβασμά του επίκαιρο;

Στις Δούλες ο Ζενέ κάνει μια βαθιά χαρτογράφηση της πολυπλοκότητας των ανθρώπινων σχέσεων. Η παρουσίαση του έργου στην εποχή της τεχνολογίας και της αποξένωσης από τον «Άλλον» μου φαίνεται πιο επίκαιρη και αναγκαία από ποτέ. Η σκέψη μας συχνά δομείται από τους

αλγορίθμους των social media που επαληθεύουν και ενισχύουν τις ήδη υπάρχουσες πεποιθήσεις μας, «τερατοποιώντας» αυτό με το οποίο διαφωνούμε. «Οι Δούλες» είναι ένα έργο που απορρίπτει το δίπολο του καλού και του κακού. Μας προκαλεί να μην επαναπαυτούμε σε τέτοιους βολικούς διαχωρισμούς που μας προτρέπουν να υιοθετήσουμε μια αμετακίνητη θέση υπέρ κάποιου, αποξενώνοντας κάποιον άλλο. Αυτή η ματιά πιστεύω πως είναι μια αναζωογονητική πρόκληση για το σημερινό κοινό. Είναι επίσης πρόκληση και για εμάς ως ηθοποιούς το να μην καταφύγουμε σε μια μονόπλευρη υπεράσπιση των ρόλων μας βλέποντας τους χαρακτήρες είτε ηρωικά ως θύματα, είτε εχθρικά ως θύτες. Ο Ζενέ δεν θυματοποιεί τις Δούλες, τις φέρνει αντιμέτωπες με την συμμετοχή που έχουν στην τέλεση της καταπίεσης τους, στην εθελοδοουλία τους, και με αυτό τον τρόπο μας προκαλεί να αναμετρηθούμε με την άβυσσο της ανθρώπινης ψυχής.

– Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η επιλογή ενός άντρα για τον ρόλο της Κυρίας, που αποτελεί, κατά κάποιον τρόπο την προσωποποίηση της εξουσίας στο έργο. Πώς έφτασε η ομάδα σε αυτή την απόφαση;

Νιώθω πως η Κυρία στην προσέγγισή μας είναι μια ύπαρξη η οποία υπάρχει σε γκρίζες ζώνες και περιβάλλεται από αναπάντητα ερωτήματα. Είναι πράγματι εκεί ή την φαντάζονται; Είναι τόσο αφόρητα καταπιεστική ή οι δυο Δούλες παρανοούν μέσα στο παιχνίδι της φαντασίας τους; Είναι ο Κύριος που παριστάνει την Κυρία; Είναι μια σαδιστική φιγούρα ή είναι και εκείνη ένα παγιδευμένο πλάσμα, έγκλειστη στην κοινωνία που την έχει θρέψει; Στην προσέγγισή μας αυτά είναι ανοιχτά ζητήματα, και με την έννοια αυτή δεν είναι προϋπόθεση το θηλυκό φύλο του ηθοποιού. Η Κυρία είναι ένα πρόσωπο-σύμβολο. Μια αρχετυπική φιγούρα της εξουσίας που έρπει γύρω από τις Δούλες, σαν ένας πανταχού παρών αφηγητής της ιστορίας της καταστροφής τους. Είναι ένα αίνιγμα και η επιλογή ενός άντρα για τον ρόλο επιτείνει το μυστήριο της ύπαρξής της.

– Ο δικός σας ρόλος βρίσκεται στο μεταίχμιο δράστη και θύματος, δούλας και κυρίας. Τι προκλήσεις φέρει αυτό για εσάς και πώς το προσεγγίζετε ως ηθοποιός;

Η Κλαιρ είναι ένα πλάσμα γεμάτο έντονες αντιφάσεις. Είναι μια δυναμική, αδυσώπητη (πλασματική) Κυρία, και συνάμα μια απελπισμένη, αλληλεξαρτώμενη, άβουλη δούλα. Ταλαντεύεται ανάμεσα σε αντίθετα,

και κινείται πάντα στα άκρα τους. Πλημμυρίζεται από ηδονή και ζωτική ενέργεια και αναπάντεχα κατακλύζεται από κατατονική απελπισία και ανημποριά. Αυτή είναι η πρόκληση αλλά και η γοητεία της για μένα ως ηθοποιό. Για να υπηρετήσω αυτές τις συνεχείς μεταβολές, προσπαθώ να γεμίζω την εκάστοτε στιγμή και διάθεση με ειλικρίνεια. Το νήμα της ροής του χαρακτήρα, να είναι δηλαδή αδιάσπαστα εμποτισμένο με αληθή εμπλοκή, όσο άστατες, άναρχες και αναπάντεχες κι αν είναι οι διακυμάνσεις που βιώνει. Επίσης κάτι που με βοηθάει σε αυτή την προσέγγιση είναι να διατηρείται εσωτερικά μια παιγνιώδης διάθεση, ώστε να μετακινούμαι ευέλικτα. Με αυτή την έννοια είναι μεγάλη τύχη να καταπιάνεσαι με ένα τόσο πλούσιο, τολμηρό και προκλητικό υλικό. Κάθε μέρα που παίζουμε την παράσταση χρωματίζονται εκ νέου στιγμές, και η εξερεύνηση της ύπαρξης της Κλαιρ δεν παύει ποτέ.

– Αν έπρεπε να επιλέξετε μία από τις δυο δούλες, ως πιο δραματικό πρόσωπο, αυτή θα ήταν η Κλαιρ, που καταλήγει νεκρή, ή η Σολάνζ, που μένει μόνη;

Η αναπάντητη άρση στην οποία κλείνει η ιστορία της Σολάνζ με συγκινεί πολύ. Η Κλαιρ με κάποιον τρόπο ξεφεύγει, όπως λέει στο τέλος έργου, «οι τελευταίες στιγμές είναι στην δική μου διάθεση». Έστω και με τον πιο σπαρακτικό τρόπο, παίρνει τον έλεγχο και αποφασίζει να βάλει τέλος με τον πιο αποφασιστικό τρόπο στην απέλπιδα ζωή της. Η Σολάνζ από την άλλη μένει εκεί. Αιωρούμενη σε μια ιστορία για την οποία δεν έχει γραφτεί άλλο φινάλε. Η έκβαση της δικής της προσωπικής διαδρομής παραμένει άγραφη και αναπάντητη. Την φαντάζομαι στα 78 χρόνια ύπαρξης της σαν πρόσωπο της παγκόσμιας δραματουργίας, να παραμένει μετέωρη περιμένοντας το τέλος της ιστορίας της που την έχει τόσο ταλαιπωρήσει. Είναι ένα τραγικό πρόσωπο που όσο κι αν ενορχήστρωσε σχέδια διαφυγής, όσο κι αν εξεγέρθηκε, εκτονώθηκε, απαίτησε αλλαγή και δικαίωση για τον πόνο της, δεν κατάφερε να ξεφύγει. Και τώρα, πιο μόνη από ποτέ, μετά την εκστατική μέθη στην οποία χόρευαν οι δυο Δούλες κατά τη διάρκεια του έργου, η Σολάνζ έρχεται αντιμέτωπη με το συγκλονιστικό νηφάλιο μούδιασμα του αδιεξόδου της ύπαρξης της.